

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за чужденците в Република България

(Обн., ДВ. бр. 153 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 70 от 1999 г., бр. 42 и 112 от 2001 г. и бр. 45 и 54 от 2002 г.)

§ 1. В чл. 8 се създава ал. 6:

"(6) Министерството на вътрешните работи съгласувано с Министерството на външните работи и с Министерството на транспорта и съобщенията поддържа и актуализира списък на документите за задгранично пътуване, издавани от държави, от международни организации и от други субекти на международното публично право, върху които може да бъде положен стикер с българска виза и които дават право на чужденеца да влиза на територията на Република България."

§ 2. В чл. 9, ал. 1 след думите "транзитно преминаване" се добавя "или за летищен трансфер".

§ 3. В чл. 11 се създава т. 8:

"8. има влязло в сила наказателно постановление за наложена глоба по реда на този закон, която не е платена."

§ 4. В чл. 16 се създава ал. 6:

"(6) Министерството на външните работи и дипломатическите и консулските представителства могат да анулират издадена виза при условия и ред, определени с акт на Министерския съвет."

§ 5. Член 20 се изменя така:

"Чл. 20. (1) Превозвач, който превозва по суша, по въздух или по вода до и/или от Република България чужденци или български граждани, преди да извърши услугата, е длъжен да установи:

1. редовността на документите за задгранично пътуване на чужденците, а по отношение на българските граждани - и наличието на визи за държавите, които лицата искат да посетят или през които искат да преминат, ако такива са необходими;

2. наличието на изискванията на чл. 19, ал. 1, т. 3.

(2) В случаите, когато на чужденец е отказано влизането в Република България на основание на неизпълнение на задължението по ал. 1, превозвачът, превозил чужденеца, е длъжен по искане на органите за граничен контрол за своя сметка да го върне в държавата, от която е бил транспортиран, в държавата, издала документа за

пътуване, с който чужденецът е пристигнал, или в друга държава, в която ще бъде допуснат да влезе. В случай че връщането не може да се осъществи незабавно, разходите по престоя на чужденеца са за сметка на превозвача.

(3) Превозвачът е длъжен да върне за своя сметка по реда на ал. 2 и чужденец, който преминава транзитно през Република България и последващият превозвач откаже да го превози до държавата - крайна цел на пътуването.

(4) Разпоредбите на ал. 2 и 3 се прилагат съответно и по отношение на обратно върнат в Република България чужденец, който е преминал транзитно през страната."

§ 6. В чл. 24, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 2 след думата "граждани" се поставя запетая и се добавя "освен когато е уговорено друго в многостранен международен договор, ратифициран, обнародван и влязъл в сила за Република България".

2. В т. 7 накрая се добавя "или на български граждани".

3. Точка 14 се изменя така:

"14. са родители на чужденец или са във фактическо извънбрачно съжителство с чужденец, получил разрешение за продължително пребиваване на основание чл. 28, ал. 5;".

4. Създават се т. 17 и 18:

"17. осъществяват търговска дейност в страната по законоустановения ред и са граждани на държава - членка на Европейския съюз;

18. имат статут на "частен домашен работник" съгласно Виенската конвенция за дипломатическите отношения или "член на частния персонал" съгласно Виенската конвенция за консулските отношения."

§ 7. В чл. 24а, ал. 1 след думата "виза" се добавя "за дългосрочно пребиваване".

§ 8. В чл. 25 се създава т. 8:

"8. които до 27 декември 1998 г. са влезли, пребивават или са родени на територията на Република България и чийто родител е сключил граждански брак с български гражданин."

§ 9. В чл. 26 се правят следните изменения:

1. В ал. 3 след думата "брак" се добавя "с български гражданин или".

2. Алинея 5 се изменя така:

"(5) Данните по ал. 4 могат да се установяват чрез интервюта, провеждани от служители на службите за административен контрол на чужденците, от изявления на засегнатите или на трети лица, по документален път или от извършени от държавни органи проверки и разследвания. Службите за административен контрол на чужденците задължително изслушват засегнатите лица."

§ 10. Създава се чл. 26а:

"Чл. 26а. Службите за административен контрол на чужденците съвместно с Министерството на образованието и науката със съдействието на правителствени и

неправителствени организации разработват програми за изучаване на български език от чужденци, които кандидатстват за издаване на разрешение за постоянно пребиваване и не притежават документ, издаден от оторизирана образователна институция, че владеят български език, които се изпълняват от Министерството на образованието и науката."

§ 11. В чл. 28 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

"(1) Чужденец, влязъл на територията на Република България, е длъжен в срок до 48 часа след влизането си в страната да декларира писмено адреса, на който пребивава, пред службите за административен контрол на чужденците или в районното полицейско управление по местопребиваването си, като съобщава своите имена, дата на раждане, гражданство, номер и серия на документа за самоличност."

2. В ал. 3 след думите "службата за административен контрол на чужденците" се добавя "или районното полицейско управление".

3. Създава се нова ал. 5:

"(5) Когато чужденецът е регистриран по реда на ал. 3 или 4, той може да не се регистрира по реда на ал. 1."

4. Досегашната ал. 5 става ал. 6.

5. Досегашната ал. 6 става ал. 7 и се изменя така:

"(7) Пребиваването в Република България на лицата по ал. 6 и по чл. 24, ал. 1, т. 14 не се включва в необходимия срок за получаване на разрешение за постоянно пребиваване или за придобиване на българско гражданство по натурализация."

§ 12. В чл. 43, ал. 1 т. 2 се изменя така:

"2. има задължения над 5000 лв. към български юридически или физически лица, които са установени по съдебен ред и не са надлежно обезпечени."

§ 13. В чл. 44 се създават ал. 7, 8 и 9:

"(7) Към Дирекцията на Национална служба "Полиция" се създават специални домове за временно настаняване на чужденци, на които е издадена заповед за принудително отвеждане до границата на Република България или за експулсиране.

(8) Настаняването на чужденци в специалните домове се извършва въз основа на заповед за принудително настаняване, издадена от компетентни длъжностни лица от Министерството на вътрешните работи, като в заповедта изрично се посочва необходимостта от настаняването и законовото основание и се прилага копие от заповедта по ал. 6.

(9) Редът за временно настаняване на чужденците в специалните домове, както и организацията и дейността им се уреждат с наредба на министъра на вътрешните работи."

§ 14. Член 51 се изменя така:

"Чл. 51. (1) Превозвач - физическо лице, което не изпълни задълженията си по чл. 20, се наказва с глоба от 2000 до 10 000 лв.

(2) Превозвач - юридическо лице, който не изпълни задължението си по чл. 20, се наказва с имуществена санкция от 5000 до 20 000 лв.

(3) Когато в нарушение на чл. 20 е превозено до Република България или е отказано връщането на повече от едно лице, глобата за нарушителя по ал. 1 е от 10 000 до 20 000 лв., а имуществената санкция за нарушителя по ал. 2 е от 20 000 до 40 000 лв.

(4) При повторност на нарушението глобата и имуществената санкция са:

1. в случаите по ал. 1 - от 5000 до 20 000 лв.;
2. в случаите по ал. 2 - от 20 000 до 40 000 лв.;
3. в случаите по ал. 3 – глоба от 20 000 до 40 000 лв. и имуществена санкция от 30 000 до 60 000 лв."

§ 15. Създава се глава шеста:

"Глава шеста

**ИНФОРМАЦИОННА ДЕЙНОСТ НА СЛУЖБИТЕ ЗА АДМИНИСТРАТИВЕН
КОНТРОЛ НА ЧУЖДЕНЦИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ"**

§ 16. Създават се нови чл. 54, 55, 56, 57, 58, 59 и 60:

"Чл. 54. (1) В Министерството на вътрешните работи се поддържа Единен регистър за чужденци, съдържащ данни за дългосрочно пребиваващи чужденци.

(2) С цел изпълнение на законово установените функции на службите за административен контрол на чужденците към Министерството на вътрешните работи се обработват данни относно:

1. визовия контрол на чужди граждани;
2. граничния контрол за преминаванията на чужди граждани;
3. чужденците, търсещи или получили особена закрила на територията на Република България;
4. адресната регистрация на краткосрочно пребиваващи чужденци;
5. наложените мерки за административна принуда на чужденци;
6. придобиването, загубването и възстановяването на българското гражданство.

(3) Службите за административен контрол на чужденците към Министерството на вътрешните работи обработват следните данни:

1. имена на кирилица и на латиница, дата на раждане, място на раждане, пол, гражданство;
2. единен граждански номер и/или личен номер на чужденец;
3. постоянен адрес в Република България;
4. настоящ адрес в Република България;
5. документ за задгранично пътуване (вид, серия, номер, дата, място на издаване и срок на валидност);
6. цел на пребиваването в Република България;
7. виза (вид, номер, дата и място на издаване, валидност и срок на пребиваване);

8. основание, на което е разрешено пребиваване в Република България;
9. молби за разрешаване на дългосрочно пребиваване (номер, дата, решение);
10. решения за получаване на особена закрила на територията на Република България (дата и номер);
11. срок на пребиваване в Република България;
12. семейно положение;
13. съпруг (съпруга);
14. деца до 18-годишна възраст;
15. постоянен адрес в страната, чийто гражданин е лицето;
16. указ на Президента на Република България за промяна на гражданството;
17. влизания и излизания във и от Република България;
18. домакин;
19. туристически ваучери;
20. професия и месторабота;
21. наложени мерки за административна принуда;
22. служебни данни;
23. други данни, посочени в закон.

Чл. 55. (1) Данните от Единния регистър за чужденци се предоставят на:

1. държавни органи и организации на основата на закон или акт на съдебната власт;
2. български граждани и чужденци - само ако данните се отнасят за тях;
3. български и чуждестранни юридически лица на основата на закон или с акт на съдебната власт;
4. служби на други държави - в съответствие с международните договори, по които Република България е страна;
5. ЕСГРАОН.

(2) Българските граждани и чужденците имат право да получават информация, съхранявана във фондовете с данни, отнасящи се до трети лица, само въз основа на закон или с акт на съдебната власт.

(3) Отказът за предоставяне на данни от Единния регистър за чужденци може да се обжалва по реда на Закона за административното производство.

Чл. 56. Министерството на вътрешните работи предоставя информация на Министерството на външните работи за наложени ограничения за влизане в Република България на чужденци и получава от Министерството на външните работи данни за издадени/отказани визи на чужденци и данни за български граждани, извършили престъпления и нарушения на законодателството на други държави.

Чл. 57. Министерството на вътрешните работи осъществява обмен на данни с Министерството на труда и социалната политика във връзка с издаването на разрешения за работа на чужденци и с издаването на разрешения за извършване на дейност на свободна практика от чужденци.

Чл. 58. Министерството на вътрешните работи осъществява информационен обмен с Държавната агенция за бежанците във връзка с издаването на документи за самоличност на чужденците, търсещи или получили закрила, и за провеждане на производство за предоставяне на особена закрила по Закона за убежището и бежанците.

Чл. 59. (1) Министерството на вътрешните работи осъществява обмен на данни с органите на съдебната власт във връзка с изпълнението на функциите си по налагане и отмяна на принудителни административни мерки.

(2) Министерството на вътрешните работи осъществява взаимодействие с Министерството на правосъдието по отношение на чужденци, които са освободени от местата за лишаване от свобода, и на лица, кандидатстващи за придобиване, възстановяване или освобождаване от българско гражданство.

Чл. 60. Министерството на вътрешните работи осъществява взаимодействие и обмен на данни с ЕСГРАОН и с общинските администрации във връзка с издаването на български документи за самоличност и с административното обслужване на постоянно пребиваващи чужденци."

§ 17. В § 1 от Допълнителните разпоредби се създават т. 10 и 11:

"10. "Фактическо извънбрачно съжителство" е налице, когато лицата живеят в едно домакинство и съжителстват на съпругески начала.

11. "Превозвач" е физическо или юридическо лице, което съгласно националното си законодателство има право да извършва превоз по суша, по въздух или по вода с транспортно средство, предназначено за осъществяване на такава дейност."

Законът е приет от XXXIX Народно събрание на 2002 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Огнян Герджиков)

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за чужденците в Република България

Предлаганият законопроект е предвиден в Националния план за действие за приемане на Шенгенското законодателство и неговото приемане е продиктувано от необходимостта да бъде постигнато по-пълно съответствие на националното законодателство с достиженията на правото на Европейския съюз.

Предлаганите изменения и допълнения съответстват на поетите от страната ни ангажименти в позицията за преговори с Европейския съюз по глава 24 "Сътрудничество в областта на правосъдието и вътрешните работи". По-нататъшното хармонизиране с *acquis* по въпросите, свързани с режима на чужденците, се разглежда като особено съществен елемент от българското законодателство в контекста на задълженията на Република България като бъдеща външна граница на Европейския съюз.

Предлаганите изменения имат следните основни насоки:

В съответствие с Регламент 2001/51/ЕС от 28 юни 2001 г., допълващ Конвенцията за прилагане на споразумението от Шенген от 14 юни 1985 г., се въвежда комплекс от задължения за превозвачите, превозили чужденци по въздух, по вода или по суша (§ 5), изпълнението на които е обезпечено и с разписването на административнонаказателни разпоредби за налагане на имуществени санкции (така както се изисква по силата на Конвенцията за статута на бежанците, съставена в Женева на 28 юли 1951 г., изменена с протокол, подписан в Ню Йорк на 31 януари 1967 г.). За целите на ЗЧРБ в Допълнителите разпоредби е предвидено дефиниране на термина "превозвач".

С оглед подобряване на работата по пресичане на незаконната миграция се допълват хипотезите за отказ за издаване на виза за чужденци - § 3.

С предложените изменения и допълнения на чл. 24 се разширява кръгът на хипотезите за даване на разрешение за продължително пребиваване на чужденци в Република България. Предлаганите нормативни разрешения имат за цел, от една страна, да защитят интересите на Република България, а от друга - да съдействат за изпълнението на поет от страната ни ангажимент с Европейското споразумение за асоцииране между Европейските общности и техните страни членки, от една страна, и Република България, от друга страна.

Във връзка с приемането на *acquis* по глава втора "Свободно движение на хора" се предлага изменение на чл. 24а, ал. 1, чиято цел е коректното уреждане на изискванията към чужденците, които, извършвайки дейност на свободна практика, желаят да пребивават продължително в Република България с цел извършване дейност на свободна практика.

Чрез въвеждането на *acquis* - Съвместно действие 397У1216(01), се постига прецизна регламентация, съобразена с Резолюция на Съвета от 4 декември 1997 г. за мерките, които трябва да се приемат за борба срещу браковете по сметка.

Предложените изменения и допълнения в чл. 44 (§ 13) представят необходимия легален запис по отношение на уреждането на основните обществени

отношения, свързани със създаването на специални домове за настаняване на чужденци с издадена заповед за принудително отвеждане до границата на Република България или за експулсиране, посочването на компетентните органи и материално-правните предпоставки за настаняването.

Една група изменения и допълнения имат за цел да усъвършенстват действащата нормативна уредба по отношение на създаването на по-добри условия за интеграция на чужденците в Република България (§ 10) и съобразяване на процедурата по адресната регистрация на чужденците с най-добрите практики в държавите - членки на Евройския съюз (§ 11).

Предлага се създаването на глава VI (§ 16), в която е систематизирана уредбата на информационната дейност на службите за административен контрол на чужденците, поддържането на Единен регистър за чужденците и параметрите на информационния обмен на службите за административен контрол на чужденците към Министерството на вътрешните работи с други държавни органи и с международни институции. Така се преодолява съществуващата досега непълнота в закона.

Въз основа на изложеното Министерският съвет предлага на Народното събрание да разгледа и приеме предложения законопроект.

1.10.2002 г.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Симеон Сакскобургготски)